

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko XXXI Zgromadzenia Ogólnego Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie oświaty Toruń, dnia 25 kwietnia 2017 r.

Prawie wszystkie samorządy w Polsce podjęły w terminie ustawowym uchwały o nowej sieci szkolnej, wprowadzając tym samym w życie pierwszy etap nowego prawa oświatowego. Uczyniły to z poczucia odpowiedzialności za powierzone im lokalne społeczności, w trosce o edukację i wychowanie młodego pokolenia, w poczuciu współodpowiedzialności za Państwo.

Lecz pamiętać trzeba, że większość samorządów z obszarami wiejskimi nie zaakceptowało proponowanych zmian ustroju szkolnego (w badaniu przeprowadzonym przez ZGWRP ponad 58% było przeciw zmianom, a tylko 24% je akceptowało, przy 17% gmin, które nie wyraziły zdania). Nowy ustrój szkolny jest wprowadzany przy negatywnej opinii strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a przez wiele środowisk związanych z oświatą nadal kwestionowany.

Podjęte z konieczności, bez konsultacji z rodzicami i rzetelnej analizy, pod czujnym okiem kuratorów uchwały wprowadziły nowy ustrój szkolny teoretycznie. Jest oczywiste, iż rzeczywistość od 1 września 2017 roku przez kolejne lata weryfikować będzie te papierowe w gruncie rzeczy założenia.

Już obecnie wiadomo, że zależnie od lokalnych uwarunkowań, w wielu gminach pozostaną puste budynki gimnazjów, często niedawno zbudowane. Z kolei budynki 6-klasowych szkół podstawowych nie pomieszczą szkół 8-klasowych, w których trzeba jeszcze urządzić pracownie przedmiotowe. Konieczne będą więc ponowne nakłady finansowe na remonty, a w 25% gmin wiejskich także inwestycyjne. Brak informacji o wsparciu samorządów wobec tak poważnych wyzwań budzi uzasadniony niepokój. Rolą samorządów w tym trudnym dla uczniów, rodziców i nauczycieli czasie będzie minimalizowanie negatywnych skutków tych zmian.

Gminy wiejskie i miejsko-wiejskie ponoszą ogromne wydatki na prowadzenie zadań oświatowych, przekraczające o ponad 25% kwoty części oświatowej subwencji ogólnej. Dla małych samorządów wydatki na oświatę to często aż 50-60% całego budżetu. Dlatego właśnie zasady finansowania zadań oświatowych i sposób podziału części oświatowej subwencji ogólnej między JST jest tak bardzo istotny.

Podjęte obecnie prace nad statusem zawodowym nauczycieli oraz systemem finansowania wychodzą w zasadzie naprzeciw oczekiwaniom samorządów. Potrzebne z pewnością i od dawna postulowane przez samorządy prace prowadzone są jednak znów w niezrozumiałym pośpiechu.

Trudno przecież przewidzieć ostateczną organizację szkół podstawowych po 1 września 2017 roku w zakresie liczby oddziałów, ich liczebności oraz liczby nauczycieli.

1 września 2019 roku przyniesie podobny problem na poziomie szkół ponadpodstawowych, gdy będą tam funkcjonować podwójne oddziały klas pierwszych. W tym też czasie dojdzie do „przesunięcia” roczników pomiędzy gminami i powiatami.

Wprowadzanie tak radykalnej zmiany w sposobie naliczania części oświatowej subwencji ogólnej podczas procesu kształtowania się nowej sieci szkolnej musi doprowadzić do poważnych problemów związanych z finansowaniem zadań oświatowych przez JST.

Podzielamy stanowisko Unii Metropolii Polskich, iż:
„Ministerstwo Edukacji Narodowej zapowiedziało zbudowanie czterech nowych filarów systemu oświaty: prawa oświatowego, ustawy o nadzorze pedagogicznym, o wsparciu ucznia i o finansowaniu oświaty. I właśnie ta ustawa – o finansowaniu – powinna zamykać wszystkie etapy zmian w oświacie. Rząd RP natomiast powinien uwzględnić konieczność wprowadzenia do systemu oświaty dodatkowych środków finansowych” oraz opracować standardy edukacyjne, o co ciągle dopomina się ZGWRP.

Uczestniczący w XXXI Zgromadzeniu Ogólnym ZGW RP wójtowie i burmistrzowie oczekują od parlamentu i rządu RP:

- 1) Odsunięcia w czasie wprowadzenia ustawy o finansowaniu oświaty, przy jednoczesnym autentycznym dialogu na ten temat z przedstawicielami JST. Ustawa powinna określać instrumenty wsparcia wyrównywania szans edukacyjnych, szczególnie w rejonach spauperyzowanych, a także pokrywać skutki finansowe decyzji nadzoru pedagogicznego w odniesieniu do tzw. małych szkół.
- 2) Zmiany statusu zawodowego nauczycieli poprzez gruntowną nowelizację Karty Nauczyciela przede wszystkim w zakresie:
 - uproszczenia systemu wynagradzania i wprowadzenie mechanizmów motywujących do dobrej pracy,
 - podwyższenia i zróżnicowania pensum w zależności od nauczanego przedmiotu,
 - likwidacji dodatku wiejskiego i mieszkaniowego i włączenie ich do wynagrodzeń zasadniczych,
 - przejście przez ZUS finansowania nauczycieli przebywających na urloпах dla podratowania zdrowia,
 - likwidacji „dodatków wyrównawczych”, które demotywują do kreatywnej pracy.

Uważamy, że wszystkie zmiany prawa oświatowego winny być wprowadzane z rozwagą, konsultowane autentycznie z zainteresowanymi środowiskami - przy poszanowaniu i uwzględnianiu odmiennych poglądów.

ZGWRP solidaryzuje się z ponad 900 tys. obywateli Rzeczypospolitej, którzy zażądali przeprowadzenia referendum przeciw wprowadzeniu nowego ustroju szkolnego.

Zapewniamy rodziców i nauczycieli, że cofnięcie podjętych w sprawie nowej sieci szkolnej decyzji może odbyć się niemal natychmiast, bez kosztów dla lokalnych podatników

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Marek Olszewski